HORJUL

Leto 1995 — leto žalostnih obletnic

V letu, ki je pred nami, bo minilo natanko sto let od velikega potresa, ki je dodobra razmajal Ljubljano, veliko škode pa napravil tudi po okoliških vaseh. Na Vrzdencu, denimo, sta morala dva krajana do tal podreti svoji hiši, tako so ju načeli potresni sunki, dosti bolje pa se ni godilo tudi zaklanškemu kovaču, ki je moral svojo hišo temeljito obnoviti. Pri tem mu je priskočilo na pomoč tedanje Okrožno glavarstvo s 300 goldinarji. Precej škode je utrpela tudi cerkev sv. Urha pri Horjulu, ki je v svoji skoraj tristoletni zgodovini sicer doživela že marsikaj: naskok Turkov, požar, udare strel in potrese kar nekaj let zapored - leta 1880 in 1882.

Kako strašno je bilo leto 1895, so vedele povedati žive priče, ki so ga doživele. Zdaj že pokojna Jera Dolenc, Korunova mama iz Brezja, se je spominjala:

»Bilo je eno samo bobnenje in zibanje. Ravno tedaj smo žanjice žele na polju, in zemlja se je tako zibala, da smo se priklanjale do tal.«

Še hujšo ujmo je sam Horjul doživel le deset let kasneje - leta 1905. Tedaj je zagorelo na domačiji pri Puzru sredi vasi in ogenj se je naglo razširil po vsej vasi. Časopis Slovenec je dan po požaru zapisal:

»V dveh urah je bilo v groznem plamenu 25 hiš s pripadajočimi gospodarskimi poslopji vred. Severni veter je zabranil, da se ni vžgala šola, cerkev in župnišče. Domača požarna bramba je bila hitro na mestu, a primanjkovalo je ljudi, ker so se večinoma mudili na travnikih. Prišedši domov, so preplašeni siromaki našli vse uničeno. Pogorelo je ljudem prav vse: krma, gospodarsko orodje, prav vsa obleka, mnogo živine - krav, prašičev itd.«

Dogodek je v svojih spominih zabeležil tudi krajevni kronist Hugo Rožnik:

»Ko smo se vračali domov okrog pete ure popoldne, se je dvigal velik črn dim sredi vasi, kakor bi eksplodirala velika bomba... Po vasi je vse bežalo sem ter tja kakor brez glave. Po vrteh in okolici je bilo polno živine, konj in prašičev, ki so prosto begali z enega konca na drugega, med rezgetanjem, kruljenjem in mukanjem. Res prava zmešnjava...«

ŠENTJOŠT

Svetopisemske podobe kot spomin na hude čase

Pročelje hiše in hlева kmeta Pavla Žaklja v Šentjoštu od letošnjega poletja krasita večji svetopisemski podobi, ki ju je naslikal znani horjulski slikar Krištof Zupet. Podoba na hiši predstavlja Kristusa Tolažnika, manjša slika na hlevu pa Savlovo spreobrnjenje.

Kot je povedal umetnik, ki si je tudi sam izbral motiv za sliki, je ljudem danes potrebna tolažba, Šentjošt pa je še posebej skusil veliko zla.

»Ni mi šlo za kako rustikalno idiliko ali dekoracijo, pač pa za popolno svobodo interpretacije. In ta interpretacija je tu enako stroga in monumentalna, kot bi slikal za kako cerkev. To pot je Kristus predstavljen nekoliko drugače, kot so ga predstavljali doslej. Ponavadi so ga upodabljali po starejših, že izrabljenih vzorcih.«

Karitas

LJUBLJANA VIČ, Tržaška c. 85

KAJ JE NOVEGA PRI NAS...

Novi skladiščni prostori Karitas Ljubljana-Vič

O prostorski stiski naše humanitarne organizacije je bilo doslej že veliko povedanega, vendar se v polnih štirih letih ni nič spremenilo na bolje. Ker je del naše karitativne dejavnosti tudi pomoč v hrani, obleki in obutvi, potrebujemo v ta namen ustrezne skladiščne prostore. Povsod smo jih iskali in nič primernega našli. Pa nam je samostanska skupnost na Viču odstopila del kletnih prostorov, ki smo jih v prostovoljni akciji z velikim veseljem in prizadevnostjo izpraznili, očistili, prebelili in kar verjeti nismo mogli svojim očem, ko so prostori dobesedno zasijali v belo-rumeni, sončni barvi! Družina, ki je tudi sicer zelo aktivna v naši Karitas, nam je prijazno odstopila še zadostno število polic, na katere smo lahko vzorno razvrstili vse, kar sodi v skladišče. Prišlo pa je deževje in z njim naše veliko razočaranje in obup, saj je vse prostore zalila voda in kar lepo število pridnih rok je bilo spet potrebnih, da smo vodo izpraznili, prostore ponovno posušili in sedaj s strahom pričakujemo nove padavine.

Ugotovili smo, da bi potrebovali znatna sredstva za ureditev kanalizacije, izolacije in vsega ostalega, vendar teh nimamo in se moramo zadovoljiti s sedanjim stanjem. Kljub tej nadlogi ob daljšem deževju, pa smo izredno veseli nove pridobitve in še z večjo vnemo želimo pomagati ljudem v stiski. Dvanajstega novembra smo imeli akcijo razdeljevanja zimskih oblačil, o čemer smo pisno obvestili vse naše oskrbovance, tj. približno 400 ljudi iz več kot 100 družin, ki so se nam v velikem številu odzvale.

Izobraževanje

Sodelavke Karitas smo se v oktobru udeleževale teden dni strokovnih predavanj na temo Karitas, kjer sta nam predavatelja prof. dr. Zauner in as. dr. Lehner iz Linza, posredovala pravo zakladnico znanja in dognanja o karitativnem poslanstvu Cerkve, vse od njenih začetkov pa do danes. Bilo je izrečeno tudi dosti kritičnih misli o tem, ali nima morda danes Karitas podrejene vloge v Cerkvi, čeprav naj bi bila njeno temeljno poslanstvo? Močno so se nas dotaknile uvodne misli prof. dr. Valenčiča iz Ljubljane, ki je dejal, da z ustanovitvijo karitativnih ustanov na raznih ravneh vprašanje krščanske dobrodelnosti še zdaleč ni rešeno, kot tudi ne z zbiranjem denarja, obleke, hrane in drugih gmotnih dobrin, čemur se kdaj posveča vse preveč pozornosti, časa in moči. Nekaterim so dobrodošle celo sedanje družbene razmere v domovini in izvenje (brezposelnost, begunci, obrobne skupine), da se osvobodijo odvečne navlake, žrtvujejo nekaj denarja, drugi pa morda samovšečno prestevajo svoja dobra dela. Resnične potrebe in naloge Karitas v domačih razmerah pa so drugje. Sodobno življenje je rodilo nove oblike revščine in duhovnega obubožanja: stiske, osamljenost, brezciljnost, življenjska praznina, strah pred prihodnostjo, zasvojenost, napetost med generacijami in prepričanji, razbite družine, razočaranja in podobno. Človek potrebuje diskretne bližine sočloveka, njegovega razumevanja, pogovora, nasveta in spremljanja...

Svojo udeleženko smo imeli tudi na osrednji strokovni prireditvi v »Letu družine«, ki jo je pripravil Inštitut Antona Trstenjaka v Cankarjevem domu, kjer so se dva dni vrstili priznani domači in tuji strokovnjaki in nam v nadvse zanimivih, kratkih a jedrnatih predavanjih povedali veliko lepega, zanimivega in tudi novega o družini, njenem smislu, njenih stiskah in krizi, o sistemski pomoči družinam in o kvalitetah življenja sodobne slovenske družine.

Vsa taka predavanja so nam seveda v veliko pomoč, da z njimi rastemo in zorimo in da bomo znali prisluhniti tudi novemu ubоštvu, ki je ubоštvo **izločitve in ga ljudje** pogosto prikrijejo iz strahu pred zaznamovanostjo.

(AM)

Že vnaprej se zahvaljujemo za objavo, za prijazno razumevanje in vas prijateljsko pozdravljamo!

za ŽUPNIJSKO KARITAS
LJUBLJANA-VIČ
Alenka Macarol

Novoletna sporočila društva invalidov Ljubljana Vič-Rudnik

1. Oprostitev plačila radijske in televizijske naročnine za invalide:

Plačila naročnine so oproščeni: invalidi s stoodstotno telesno okvaro, invalidi z manj kot stoodstotno telesno okvaro, če jim je priznana tudi pravica do dodatka za postrežbo in tujo pomoč, osebe, ki so trajno izgubile sluh, ustanove za varstvo otrok, šole, bolnišnice, domovi za ostarele, invalidske organizacije in invalidske delavnice, za sprejemnike, ki so namenjeni vzgojnemu procesu oz. razvedrilu varovancem, učencem oz. bolnikom.

Navedeni naročniki v prvih treh alinejah lahko uveljavijo oprostitev naročnine le na podlagi odločb o stanju invalidnosti Zavodov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Sklep o oprostitvi je začel veljati meseca avgusta 1994 (Sklep vlade RS o soglasju k radijski in televizijski naročnini, Ur. l. št. 47/94).

Vlogo za oprostitev naročnine s priloženo kopijo odločbe o invalidnosti pošljite na naslov Radiotelevizija Slovenija, RTV naročnine, Dalmatinova ulica 8, 61000 Ljubljana.

2. Pridobitev parkirne nalepke o invalidnosti za avtomobil:

Pravico do nalepke imajo člani, katerih invalidnost na spodnjih okončinah je ocenjena z 80% telesno okvaro ali več. V vseh drugih primerih izdajamo obrazec za izdajo nalepke na priporočilo zdravnika oz. zdravniškega izvida. Obrazec za izdajo nalepke dobijo v pisarni Društva ob včlanitvi v naše društvo in predložitvi odločbe SPIZ o invalidnosti. Obrazec predložijo na Kresiji, kjer izdajajo dokumente za motorna vozila.

3. Oprostitev prometnega davka pri nakupu motornega vozila

Prometnega davka se ne plačuje od novih osebnih avtomobilov, ki jih največ enkrat v treh letih kupijo osebe (ki imajo vozniško dovoljenje ali jim je potrebna nega in pomoč drugih oseb, ki imajo vozniško dovoljenje) izključno za svoj osebni prevoz neposredno od pravne osebe ali zasebnika, ki se ukvarja s proizvodno ali trgovsko dejavnostjo, ali jih same neposredno uvozijo, in sicer: osebe, pri katerih je zaradi izgube, okvare ali paraliziranosti spodnjih okončin ali medenice nastala najmanj 80% telesna okvara; osebe, ki so popolnoma izgubile vid na obeh očesih; osebe - invalidi s priznano pravico do dodatka za postrežbo in tujo pomoč; osebe z zmerno, težjo in težko telesno in duševno prizadetostjo, ki potrebujejo nego in pomoč drugih in imajo priznano stanje stopnje invalidnosti iz prejšnjih alinej po posebnih predpisih.

Oprostitev prometnega davka se uveljavlja na podlagi pisnega izvida in mnenja invalidske komisije, ustanovljene po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Vojaški invalidi in civilni invalidi vojne uveljavljajo oprostitev na podlagi pisnega izvida in mnenja pristojne zdravniške komisije po predpisih o pravicah vojaških invalidov in družin padlih borcev (Ur. list 4/94, člen 5, tč. 14 z dne 25. 1. 1992).

Upravičenci vložijo zahtevek za potrdilo o stanju invalidnosti na Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Kolodvorska 15, Ljubljana. V zahtevku navedejo številko odločbe o oceni telesne okvare ali fotokopijo.

4. Oprostitev prometnega davka velja tudi

od aparatov za zboljšanje sluha in vida ter ortopedskih priprav in rehabilitacijskih pripomočkov, ki invalidu nadomeščajo funkcije povprečnega človeka, ki jih določi upravni organ za finance v soglasju z republiškim upravnim organom za zdravstvo (Ur. list 4/94, člen 5, tč. 14 z dne 25. 1. 1992).

5. Brezplačno letovanje članov Društva v letu 1995:

TERME ČATEŽ - v počitniških hišicah Zveze društev invalidov Slovenije v kampu Terme Čatež bo imelo Društvo na voljo 4 proste desetdnevne termine po 4 osebe v vsakem terminu.

IZOLA - v apartmajih Zveze društev invalidov Slovenije bo imelo društvo na voljo 4 proste termine po 4 osebe v vsakem terminu.

FIESA - v dveh dvoposteljnih sobah Zveze društev invalidov Slovenije v hotelu Fiesa v Fiesi po 2 osebi. O številu prostih terminov še nimamo podatkov.

ROGAŠKA SLATINA - na voljo so sedemdnevni penzioni v hotelih A-kategorije v Rogaški Slatini. Člani s težavami na prebavilih, ki jim zdravljenje priporoča zdravnik in jih napoti na zdravstveno terapijo v zdravilišče, dobijo v Društvu kupon za 7-dnevno bivanje v zdravilišču kadarkoli v dogovoru z recepcijo hotelov zdravilišča.

KOLEDAR terminov letovanja po datumih bomo objavili v začetku leta 1995. Člani Društva letujejo brezplačno, njihovi družinski člani prispevajo proporcionalen delež sredstev, ki ga Društvo izračuna vsako leto na osnovi cenika Zveze.

Kandidati za letovanje bodo lahko oddali pisne vloge v pisarni Društva takoj po objavi terminov letovanja - predvidoma januarja 1995.

Kriteriji dodelitve brezplačnega letovanja: Za aktivne člane v Društvu (šport in društvena aktivnost) je letovanje nagrada, pri ostalih članih upoštevamo njihov zdravstveni status ter socialne razmere.

6. Sedež Društva invalidov Ljubljana Vič-Rudnik:
Krajevna skupnost MURGLE, Gerbičeva 16
Uradne ure so vsak ponedeljek od 16. ure do 18. ure.

7. Letna članarina je 500 SIT, za novince še vpisnina 300 SIT.

Prosimo člane, da poravnajo članarino za preteklo oz. pretekla leta v pisarni Društva. V letu 1995 ostaja članarina v enakem znesku.

8. Člane, ki se želijo **športno udejstvovati,** vabimo k sodelovanju. V Društvu imamo organizirane treninge in tekmovanja v naslednjih športnih panogah: balinanje, kegljanje, ribištvo, streljanje z zračno puško in šah. Prijavite se v društveni pisarni ali na telefon Krajevne skupnosti Murgle št. 332-563.

Vsem članom želimo zdravo in zadovoljno Novo leto 1995

MARJAN KROFLIČ,
predsednik DI

90 LET LEOPOLDA DOLINARJA

Sam z desetimi otroki

Na Martinovo nedeljo so imeli pri Poldetu v Kurji vasi pod Šentjoštom kar dvojni praznik: poleg Sv. Martina so praznovali tudi 90 let očeta Leopolda Dolinarja, in zbrali so se številni še živi otroci, ki so razsejani po bližnji in daljni okolici. Od skupno 11 otrok, jih je živih še 8. Očetu Leopoldu se je kar smejalo, zdaj je kramljal s tem, zdaj z onim, težko pa mu ni bilo tudi ven pred fotografski aparat.

»Malo gluh sem, veste, to leta prinesejo,« se je tu in tam zasmejal in povedal, da sicer gre tudi še po pet kilometrov peš in da še vedno tudi kosi, grabi, dela butarice in da se je še lani vozil z mopedom.

Leopold Dolinar se je naselil v Kurji vasi že davnega leta 1929. Tedaj je v tej vasici ob Mali vodi zgradil hišo. Poprej je živel doma pri Jurežu v Suhem dolu. Nekaj let je tesaril, nato pa »seftal« z lesom in kmetoval. Druga svetovna vojna je vse postavila na glavo. Po koncu vojne, leta 1945, so ga za šest tednov zaprli v Šentvidu pri Kočevju, tisto leto pa se mu je rodila tudi najmlajša hči Ana. Leto kasneje je Poldetova družina doživela najhujši udarec - umrla je mati Ana in zapustila kar deset otrok. Mali hčerki Anči je bilo tedaj komaj deset mesecev.

Leopoldu Dolinarju se spomin nenehno vrtinči v preteklost - tja do njegovih zgodnjih otroških let.

»Dobro še pomnim, kako so gradili cesto z Vrzdenca v Suhi dol. To je bilo 1911. leta. Delavci, povečini Hrvatje, niso imeli nobenih prevoznih sredstev, ne traktorjev in ne konj, delali so samo s »šajtrgami« in krampi. Spominjam se tudi, kako je bilo v času Soške fronte. Pri nas doma (pri Jurežu) so šklepetale šipe na oknih od grmenja kanonov, in imeli smo že odlok, da se preselimo na Štajersko, če bi se fronta razširila.«

Kdove kolikokrat so Leopoldu Dolinarju segli spomini v tisti čas. Nemara tudi ob dolgih mrzlih zimah, ko je doma na toplem rezljal grablje. Še pred leti jih je naredil tudi po 600 v eni sami zimi.

Delo in zdravo življenje sta bila Poldetu brž kone čudodelni eliksir, ki mu je tako podaljšal življenje. Ob vprašanju, ali bi rad dočakal tudi sto let, se čili starec samo zasmeje: »Če mi garantirate, zakaj pa ne!«

BRANKO VRHOVEC

BILI SO MED NAMI

Marija Tomac-Pukl - gozdarka

Nazadnje je živela v naši, rakovniški župniji v stanovanju blizu knjižnice na Dolenjski cesti.

Le kakšen mesec je bila v bolnici. Pokopali smo jo v soboto, 22. oktobra na božji njivi v Slovenskih Konjicah - v njeni rojstni župniji.

Rodila se je leta 1920 v kmečki družini in je zgodaj osirotela.

Nismo je zaman klicali gozdarka, otroci pa gozdna teta. Bila je duša našega Golovca, varuhinja rastlinstva in živalstva. Bila je mehkega, občutljivega srca, a tudi pogumna in odločna. Ni bila samo hraniteljica ptic, prijateljica psov, obiskovalka zdravilnega studenca blizu zvezdarne, nabiralka kostanja, borovnic in izredna poznavalka gob - na Golovcu je srečevala najrazličnejše ljudi, se z njimi pogovarjala in jim vlivala voljo do skladnega in zdravega življenja. Nagovarjala je reveže, utrujene znanstvenike in umetnike, otroke, pregnance, bolnike, obupance, brezdomce, čudake, športnike in podjetnike. Kakor je po eni strani sama živela težko zaradi velike občutljivosti, je bila pa tudi vzor zdravega življenja v skladu z naravo.

V praznićnih božićnih nočeh in v velikonočnih vstajenjskih jutrih je na Golovcu poslušala zvonjenje ljubljanskih cerkva.

Iskala je raj in lepoto v naravi. Pa je bilo veliko ran, hudobije in nesreč. Občutila je ves svet, zaradi grdobij bližnjega in daljnega sveta je zelo trpela. Zdaj ji je dano, da se je umirila. V bolnici je rekla: »Nisem žalostna, ko sem zvedela, da bom kmalu umrla. Prva nisi, zadnja ne na sveti.« Zdaj nas spremlja in nagovarja njena duša.

Bila je ustvarjalka. Ponoči je pisala. Verovala je v besedo. Pisala je dnevnik in oblikovala pesmi. Deklamirala jih je s čudovito jezikovno pravilnostjo, prepričljivostjo in ponosom. Živela je bogato duševno življenje. Ustvarjala je ročna dela in razne izdelke, s katerimi nas je obdarovala.

Pogrešali bomo to zvesto dušo z Golovca in z roba Ljubljanskega barja. Da je živela med nami, je bilo podobno pravljici, čeprav je bila tudi udeleženka resničnega življenja z njegovimi potrebami. Toda prevladovala je duša. Obujala nam je vest, naj živimo lepo.

M. D.

OPTIKA RAKOVNIK
PTC Rakovnik
Dolenjska cesta 43
Telefon: 127 31 47

- velika izbira korekcijskih okvirjev
- vse vrste stekel
- velika izbira sončnih očal

UREDIMO OKULISTIČNI PREGLED

Delovni čas: od 9. do 12. in od 13.30 do 18. ure, sobota od 8. do 12. ure.

FRIZER NA DOMU ZA VSO DRUŽINO

Ste starejši, invalidni ali kako drugače ovirani in ne morete k frizerju?

Pokličite in se dogovorite za obisk na vašem domu

Enake cene na območju Ljubljane in širše okolice

cena striženja 900 SIT, trajne 4400 SIT

FRIZERSTVO ZA STAREJŠE IN INVALIDNE OSEBE NA DOMU

Vidmar Damjana s.p.
Tel.: 631-646

ZAHVALA

Po kratki in hudi bolezni je tiho odšel od nas Primčkov ata

Matija Peklaj

Iskreno se zahvaljujemo gospodu župniku iz Dobrove Antonu Golobu, vsem gasilcem, še posebno gasilcem iz Hruševega, gospodu Janezu Zadnikarju za lepe poslovilne besede ob odprtem grobu, pevcem iz Dobrove in sosedom za nudeno pomoč.
Vsem, ki ste ga pospremili na zadnjo pot, iskrena hvala.

Vsi njegovi

Hruševo, 21. novembra 1994

Delo in trpljenje
vaše bilo je življenje

ZAHVALA

V 91. letu nas je zapustila naša draga mama, babica in prababica

Ivana Kenk

Iskreno se zahvaljujemo vsem, osebju na Bokalcah in sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in številno spremstvo na zadnji poti.

Iskrena hvala pevcem, gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njeni

Notranje Gorice, Podpeč, Jezero, Kozarje, 8. november 1994